

Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Zeszyt XXV. — Wydany i rozesłany dnia 12 maja 1870.

67.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 28 kwietnia 1870,

względem ustanowienia sądu powiatowego w Starymgradzie (Cittavecchia) w Dalmacyi.

Na podstawie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868, Dz. u. p. Nr. 59 ustanawia się w okręgu sądu obwodowego w Splicie (Spalato) i sądu śledczego w Gwarze (Lesina) sąd powiatowy z siedzibą w Starymgradzie (Cittavecchia) dla gmin politycznych Starygród, Gjelsa, St. Jerzy i Verboska, które niniejszem wyłączają się z dotychczasowego okręgu sądu powiatowego w Gwarze.

Rozpoczęcie czynności urzędowych tego sądu powiatowego będzie później podane do wiadomości.

Tschabuschnigg r. w.

68.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 1870,

względem organizacyi publicznej służby zdrowia.

Za zgodą obu izb Rady państwa uznają za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Nadzór zwierzchni nad całą służbą zdrowia i najwyższe sterownictwo spraw lekarskich należy do administracyi państwa.

Do bezpośredniego jej zakresu działania należą wszelkie sprawy, które, jako szczególnie ważne ze względu na powszechny stan zdrowia, są jej wyraźnie do załatwienia zastrzeżone.

§. 2. Do administracyi państwa należy w szczególności:

- a) utrzymywanie w naoczności osób służbę zdrowia pełniących i ich nadzorowanie pod względem lekarskim, jakoteż przestrzeganie ustaw odnoszących się do wykonywania praktyki ze strony tych osób;
- b) nadzór zwierzchni nad wszystkimi szpitalami, domami obłąkanych, zakładami położniczymi, domami podrzutek i zakładami mamek, nad zakładami szczepienia ospy,

domami kalek i innymi tego rodzaju zakładami, tudzież nad kąpielami leczniczymi i zdrojowiskami a następnie pozwalanie na wznoszenie takich zakładów prywatnych ;

- e) przestrzeganie ustaw odnoszących się do chorób zaraźliwych, endemii, epidemii i zarazy na bydło, tudzież względem kwarantany i zakładów kontumacyjnych dla bydła jakoteż względem handlu truciznami i lekami ;
- d) zawiadywanie szczepieniem ospy ;
- e) uregulowanie wszystkich stosunków aptekarskich i nadzór nad niemi ;
- f) zarządzanie i przedsięwzięcie obdukcji sanitarno-policyjnych ;
- g) czuwanie nad oględzinami zwłok i przestrzeganie ustaw względem pogrzebów, ementarzów, wykopywania i przenoszenia zwłok, tudzież czuwanie nad miejscami przeznaczonemi na skład padliny i nad warsztatami oprawców.

§. 3. Policya zdrowia na mocy ustaw gminnych przydzielona do zakresu samoistnego działania gmin obejmuje w szczególności :

- a) Przestrzeganie przepisów sanitarno-policyjnych względem gościńców, dróg i placów, miejsc zgromadzeń publicznych, pomieszczeń, kanałów do ścieku nieczystości i zlewów, wód płynących i stojących, tudzież względem wody do picia i do użytku, względem żywności (ogłędziny bydła i mięsa itp.) i naczyń, nakoniec względem publicznych zakładów do kąpania ;
- b) piecza o łatwość znalezienia pomocy w chorobie i połoгу tudzież o środki ratunku w nagłym niebezpieczeństwie życia ;
- c) utrzymywanie w naoczności podrzutków, głuchoniemych, obłąkanych i kretynów umieszczonych po za obrębem zakładów publicznych ;
- d) zakładanie i utrzymywanie izb przedpogrzebowych i ementarzów, tudzież czuwanie nad niemi ;
- e) sanitarno-policyjne czuwanie nad targowicami bydła i transportami bydła ;
- f) urządzenie i utrzymywanie składów padliny.

§. 4. W poruczonym zakresie działania :

- a) Wykonywanie środków miejscowych dla zapobieżenia chorobom zaraźliwym i ich rozszerzaniu się ;
- b) przestrzeganie rozporządzeń i przepisów sanitarno-policyjnych względem pogrzebów ;
- c) oględziny zwłok ;
- d) współdziałanie przy wszelkich w obrębie gminy przez władzę polityczną przedsięwzięć mających sanitarno-policyjnych oględzinach i komisjach, w szczególności zaś przy publicznem szczepieniu ospy, przy wydobywaniu zwłok i obdukcjach, jakoteż przy środkach zapobiegających przywleczeniu, lub służących do wyłączenia zarazy na bydło ;
- e) bezpośredni nadzór sanitarno-policyjny nad prywatnymi zakładami leczniczymi i położniczymi ;
- f) bezpośredni nadzór nad składami padliny i warsztatami oprawców ;
- g) peryodyczne składanie władzy politycznej sprawozdań o stanie zdrowia.

Zastrzega się prawodawstwu wyznaczenie jeszcze innych przedmiotów służby zdrowia które gminy winny załatwiać w poruczonym zakresie działania.

§. 5. Zastrzega się prawodawstwu krajowemu oznaczenie w jaki sposób każda gmina dla siebie lub wspólnie z innymi gminami zaprowadzić ma urządzenia potrzebne do wykonywania policyi zdrowia a zastosowane do położenia i rozległości obszaru, jakoteż do liczby i zatrudnienia mieszkańców.

§. 6. Wykonywanie państwowego zakresu działania w sprawach zdrowia należy do władz politycznych. W tym względzie władze powinny zwyczajnie przedsięwzięć kroki po poprzedniczem wysłuchaniu znawców.

Do tego celu istnieją przy władzach politycznych:

- a) w miastach mających własne statuta gminne, urzędnicy zdrowia ustanowieni przez reprezentacye gminne;
- b) rządowi lekarze powiatowi a w razie potrzeby także weterynarze powiatowi przy starostwach powiatowych;
- c) krajowe rady zdrowia, krajowi referenci zdrowia i weterynarze krajowi przy krajowych władzach politycznych;
- d) najwyższa rada zdrowia z referentem do spraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych;

W miarę potrzeby i w każdym wypadku z osobna można powoływać do publicznej służby zdrowia i inne osoby.

§. 7. Rządowi lekarze powiatowi są stałymi organami zdrowia odnośnych starostw powiatowych.

Okręgi i siedziby urzędowania rządowych lekarzy powiatowych ustanawiane będą w drodze rozporządzenia za porozumieniem się z wydziałami krajowemi.

Każdy urzędowy lekarz powiatowy podlega bezpośrednio staroście powiatowemu swojej siedziby urzędowej i winien także czynić zadość wezwaniom służbowym innych starostów powiatowych okręgu swego urzędowania.

§. 8. Rządowemu lekarzowi powiatowemu są przydzielone w okręgu jego urzędowania następujące sprawy:

- a) Będzie używany przez starostę powiatowego do wykonywania nadzoru nad sanitarno-policyjną działalnością gmin, nad osobami pełniącymi służbę zdrowia w jego okręgu, nad przedstrzeganiem przepisów przeciwko leczeniu nieupoważnionemu i bezprawnemu wykonywaniu praktyki lekarskiej, tudzież przepisów względem handlu truciznami i lekami, dalej do nadzoru nad zakładami leczniczemi, dobroczynnemi i wszystkimi innemi podlegającemi nadzorowi we względzie sanitarno-policyjnym, nad łaźniami i zdrojowiskami, nad aptekami publicznymi i domowemi, nakoniec nad prowadzeniem rzemiosł szkodliwych zdrowiu.
- b) Winien brać udział w bezpośrednim ze strony starostw powiatowych załatwianiu spraw zdrowia, a mianowicie stawiać wnioski co do kierowania sprawami zdrowia powiatu w ogólności, w szczególności zaś podczas epidemii, a w braku weterynarza także podczas epizootii, w razie zaś niebezpieczeństwa niecierpiącego zwłoki działać bezpośrednio pod własną odpowiedzialnością; stawiać wnioski względem przedsięwzięcia i koncesjonowania zatrudnień lekarskich, i względem uregulowania odnośnych stosunków, przedsięwziąć poruczone mu dochodzenia sanitarno-policyjne i dawać w tym względzie swoją opinię; podczas rekrutacyi pośredniczyć na każdorazowe wezwanie odnośnych organów: wywiadywać się w swoim powiecie o ogólnym stanie zdrowia ludzi i zwierząt domowych służących do użytku, tudzież o wpływach szkodliwych tutaj działających, mianowicie o rozmaitych szkodliwych przesądach odnoszących się do chorób i ich leczenia, i stawiać wnioski względem zarządzenia temu; nakoniec o tem wszystkim co pod względem sanitarno-policyjnym zasługuje w jego okręgu na uwagę, przedkładać peryodycznie naukowo traktowane sprawozdanie główne, czerpane z odnośnych raportów i własnych spostrzeżeń.

Jeżeli istnieje osobny rządowy weterynarz powiatowy, tenże ma załatwiać sprawy do jego zawodu należące.

- c) Winien objeżdżać swój powiat peryodycznie a oprócz tego, ile razy potrzeba, w każdym wypadku z osobna.

d) Rządowi lekarze powiatowi jako tacy są także obowiązani pełnić obowiązki lekarzy sądowych za pobraniem przepisanych należności.

§. 9. W siedzibie każdej krajowej władzy politycznej będzie ustanowiona krajowa rada zdrowia i systemizowane będą posady krajowego referenta zdrowia tudzież weterynarza krajowego. Oprócz tego w miarę potrzeby przydzielony będzie poczet pomocników lekarskich.

§. 10. Krajowa rada zdrowia jest organem doradczym i wydającym opinią w sprawach zdrowia w kraju; w szczególności jej zdania zaciągać należy co do wszystkich przedmiotów które odnoszą się w ogólności do stosunków zdrowia w kraju, lub są pod względem zdrowia szczególnie ważnymi chociażby tylko jako przedmioty specjalne lub lokalne, tudzież przy obsadzaniu posad publicznej służby zdrowia w kraju; jest obowiązana badać gromadzone materiały statystyczne, zestawiać takowe corocznie w sprawozdaniu ogólnem co do całego kraju i na wezwanie lub z własnej inicjatywy stawiać wnioski co do polepszenia stosunków zdrowia i co do wykonania odnośnych środków.

Protokoły posiedzeń winny być ogłaszane w gazecie urzędowej o ile to nie będzie szkodliwym dla stosunków publicznych, służbowych lub prywatnych.

§. 11. Krajowa rada zdrowia podlega naczelnikowi krajowemu, i łączy się za pośrednictwem swego prezydującego tylko z nim lub jego zastępcą.

Składa się z krajowego referenta zdrowia, z trzech do sześciu członków zwyczajnych których rząd mianuje i którzy mają reprezentować wszystkie sprawy zdrowia, tudzież z członków nadzwyczajnych którzy na zarządzenie, lub za zezwoleniem naczelnika krajowego do każdego z osobna wypadku powoływani być mają.

Nadto wydział krajowy może wydelegować do krajowej rady zdrowia dwóch członków zwyczajnych.

Liczba członków zwyczajnych, jakoteż sposób ich mianowania będą ustanowione dla każdego okręgu administracyjnego w drodze rozporządzenia.

§. 12. Czas urzędowania członków zwyczajnych trwa trzy lata. Występujący mogą być znowu zamianowani.

Krajowa rada zdrowia wybiera sobie prezydującego i jego zastępcę z pomiędzy siebie.

Bieg czynności krajowej rady zdrowia będzie uregulowany osobnym przepisem postępowania.

Urząd członka krajowej rady zdrowia jest honorowym i zwyczajnie będzie wykonywanym bezpłatnie. Za większe prace jednak mają być udzielane wynagrodzenia.

Członkowie zwyczajni mają prawo podczas urzędowania używać tytułu „c. k. radaea zdrowia“.

§. 13. Naczelnik krajowy używa krajowego referenta zdrowia:

- a) do czuwania nad wykonywaniem ustaw sanitarnych i rozporządzeń ze strony powołanych do tego organów, do nadzorowania wszystkich osób służbę zdrowia pełniących, odnośnych gremiów a w szczególności publicznych organów zdrowia, nakoniec wszystkich zakładów zdrowia licząc do nich łaźnie i zdrojowiska lecznicze;
- b) do stałych objazdów peryodycznych i potrzebnych wypadkowo;
- c) do opracowywania aktów władzy krajowej należących do zakresu policyi zdrowia i do brania udziału w odnośnych komisjach.

§. 14. Weterynarza krajowego używa naczelnik krajowy w szczególności do następujących spraw:

- a) do czuwania nad wykonywaniem ustaw i rozporządzeń policyjno-weterynarskich;

- b) do stałych objazdów peryodycznych i potrzebnych wypadkowo;
- c) do opracowywania aktów policyjno-weterynarskich władzy krajowej i do zasiadania w odnośnych komisjach; nadto prowadzi
- d) referat co do spraw weterynarskich w krajowej radzie zdrowia.

§. 15. Przy ministerstwie spraw wewnętrznych będzie ustanowiona najwyższa rada zdrowia i będzie systemizowana posada lekarza jako referenta do wszystkich spraw zdrowia. Temu ostatniemu w miarę potrzeby przydany będzie poczet pomocników lekarskich.

§. 16. Najwyższa rada zdrowia jest organem doradczym i wydającym opinią w sprawach sanitarnych królestw i krajów reprezentowanych w radzie państwa.

W szczególności jej zdania zasięgać należy co do wszystkich przedmiotów które odnoszą się do stosunków zdrowia w ogólności lub są pod względem zdrowia szczególnie ważnemi; obowiązana jest badać gromadzone materiały statystyczne i zestawiać z nich przeznaczone do ogłoszenia sprawozdania roczne i na wezwanie lub z własnej inicjatywy stawiać wnioski co do polepszenia stosunków zdrowia. Ma także dawać opinią przy obsadzeniu posad publicznej służby zdrowia.

Protokoły posiedzeń winny być ogłaszane w gazecie urzędowej o ile to nie będzie szkodliwym dla stosunków publicznych, służbowych lub prywatnych.

§. 17. Najwyższa rada zdrowia podlega ministrowi spraw wewnętrznych i znosi się za pośrednictwem swego prezydującego tylko z nim lub jego zastępcą.

Składa się z referenta do spraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych i przynajmniej z sześciu członków zwyczajnych których rząd mianuje i którzy mają reprezentować wszystkie sprawy zdrowia, tudzież z członków nadzwyczajnych, którzy na zarządzenie lub za zezwoleniem ministra do obrad jako znawcy specyjalni w każdym z osobna wypadku powoływani być mają.

Sposób mianowania członków zwyczajnych będzie ustanowiony w drodze rozporządzenia.

Ministrowi zastrzega się prawo zwoływania także innych komisji znawców do obrady nad poszczególnymi kwestyami publicznej pieczy nad zdrowiem.

§. 18. Czas urzędowania członków zwyczajnych najwyższej rady zdrowia trwa trzy lata.

Występujący mogą być znowu zamianowani.

Najwyższa rada zdrowia wybiera sobie prezydującego i jego zastępcę z pomiędzy siebie.

Bieg czynności najwyższej rady zdrowia będzie uregulowany osobnym przepisem postępowania.

Urząd członka najwyższej rady zdrowia jest honorowym i zwyczajnie będzie wykonywanym bezpłatnie. Za większe prace jednak mają być udzielane wynagrodzenia.

Członkowie zwyczajni mają prawo podczas urzędowania używać tytułu „c. k. nadradca zdrowia“.

§. 19. Minister spraw wewnętrznych używa referenta spraw zdrowia:

- a) do opracowywania aktów ministerstwa należących do zakresu polieji zdrowia;
- b) do nadzorowania wszystkich osób służbę zdrowia pełniących i wszystkich zakładów zdrowia, tudzież do nadzoru nad wykonywaniem ustaw sanitarnych i rozporządzeń ze strony powołanych do tego organów;
- c) do objazdów inspekcyjnych od czasu do czasu.

§. 20. Mianowanie referenta swraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych i krajowego referenta zdrowia zastrzega się cesarzowi.

Weterynarzy krajowych mianuje minister spraw wewnętrznych, a rządowych lekarzy powiatowych i weterynarzy powiatowych naczelnik krajowy.

Członków zwyczajnych (§§. 11 i 17) powołać się mających ze strony rządu do krajowych rad zdrowia i do najwyższej rady zdrowia mianuje minister spraw wewnętrznych.

Kategorie i płace wszystkich osób ustanowionych przy państwowej administracyi zdrowia uwidocznione są w szemacie etatu i płac tudzież dodatku do niego.

§. 21. Wykonanie tej ustawy porucza się ministrowi spraw wewnętrznych.

Schönbrunn dnia 30 kwietnia 1870.

Franciszek Józef r. w.

Potocki r. w.

Taaffe r. w.

Dodatek.

Referent spraw zdrowia w ministerstwie spraw wewnętrznych należy do etatu radców ministeryalnych, krajowi referenci zdrowia do etatu radców namiestnictwa II klasy, a względnie do etatu radców rządowych swego kraju, lekarski sekretarz ministeryalny do etatu sekretarzy ministeryalnych, koncypisci lekarscy przy władzach krajowych do etatu konkretnego koncypistów tychże władz.

Weterynarzy krajowych umieszcza w kategorii płac minister spraw wewnętrznych z uwzględnieniem zakresu ich czynności.

Płace lekarzy powiatowych podwyższane będą co pięć lat w tym przymiocie wysłużonych o 100 złr. (dodatki pięcioletnie) aż do ogólnej kwoty 1200 złr.

Naczelnikowi krajowemu przysługuje prawo przenoszenia rządowych lekarzy powiatowych i rządowych weterynarzy powiatowych z przyznaniem według przepisów należytości za przesiedlenie.

Krajowi referenci zdrowia, z wyjątkiem krajowych referentów zdrowia w Wiedniu i Tryeście otrzymują dodatek miejscowy w kwocie 300 złr. rocznie, który wypłacany będzie tak jak płaca w ratach miesięcznych.

Lekarze i weterynarze umieszczeni na posadach przy namiestnictwach w Wiedniu i Tryeście pobierać będą relutum na mieszkanie w ratach kwartalnych.

Na podróże służbowe rządowych lekarzy powiatowych i rządowych weterynarzy powiatowych do których nie należy jednak liczyć podróży z powodu epidemii i epizootii, wyznaczona będzie kwota ryczałtowa.

Co do należytości innych lekarzy i weterynarzy rządowych podczas podróży służbowych i komisji, czy takowe mają być zaspokojone ze skarbu państwa czy z funduszu publicznego czyli też ze strony prywatnej, dalej co do podróży służbowych rządowych lekarzy powiatowych i weterynarzy powiatowych podczas epidemii i epizootii, jakoteż co do wynagrodzeń i zapomóg dla wszystkich rządowych organów zdrowia, zastosowane będą przepisy obowiązujące we władzach politycznych.

Sprostowanie.

W zeszycie V. Dz. u. p. z roku 1870, a mianowicie w tytule umieszczonej tam konwencji, zaszła omyłka druku, tytuł ten bowiem opiewać powinien: Konwencya między austriacko-węgierską monarchią i Wielką Brytanią z dnia 30 grudnia 1869, a nie 1870, co się niniejszem prostuje.